

RAPPORT FOR 2. KVARTAL 2018



OM KOMMUNALBANKEN

Kommunalbanken AS ble organisert som et aksjeselskap 1. november 1999, som en videreføring av statsbanken Norges Kommunalbank, etablert i 1926. Bankens hovedmål er å sikre gode lånevilkår og stabil tilgang til finansiering for kommuner, fylkeskommuner, interkommunale selskaper og andre som utfører kommunale oppgaver.

FINANSIELLE NØKKELTALL

(Beløp i NOK 1 000 000)	januar-juni 2018	januar-juni 2017	2017
Resultat			
Netto renteinntekter	960	1 099	2 162
Kjernerresultat ¹	602	735	1 517
Resultat før skatt	1 150	599	1 783
Resultat etter skatt	863	449	1 429
Egenkapitalavkastning etter skatt ²	13,52%	7,87%	12,72%
Egenkapitalavkastning etter skatt (kjernerresultat) ²	9,71%	12,91%	13,51%
Totalkapitalavkastning etter skatt ²	0,42%	0,21%	0,34%
Totalkapitalavkastning etter skatt (kjernerresultat) ²	0,29%	0,34%	0,36%
Utlån			
Utbetaling nye lån	19 988	28 102	55 021
Samlede utlån ³	285 629	275 991	281 706
Likviditet⁴	79 424	115 176	107 484
Innlån			
Nye innlån	65 917	84 638	118 509
Tilbakekjøp av egne obligasjoner	98	677	837
Tilbakebetaling	67 508	70 697	112 555
Samlede innlån ³	367 199	387 821	373 816
Forvaltningskapital	400 440	428 762	412 854
Egenkapital			
Egenkapital	14 891	13 696	14 667
Totalkapitaldekning	23,7%	22,9%	24,6%
Kjernekapitaldekning	21,0%	20,0%	21,7%
Ren kjernekapitaldekning	17,9%	16,9%	18,4%
Uvektet kjernekapitaldekning	4,0%	3,3%	3,7%
Liquidity coverage ratio (LCR)⁴			
Total	491%	680 %	570%
NOK	1 968%	698 %	2 052%
EUR	192%	702 %	233%
USD	437%	233 %	308%
AUD	Uendelig	Uendelig	Uendelig
JPY	307%	301 %	185%

¹ Resultat etter skatt justert for urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter etter skatt og andel tilordnet fondsobligasjonseiere. Resultatmålet inkluderer for å gi relevant informasjon om selskapets underliggende drift.

² Annualisert avkastning etter skatt: resultat etter skatt/kjernerresultat i prosent av gjennomsnittlig kapital.

³ Hovedstol

⁴ Liquidity coverage ratio (LCR) er et mål på den regulatoriske likviditetsreserven. LCR er definert som beholdning av likvide eiendeler over netto likviditetsutgang i en gitt stressperiode 30 kalenderdager frem.

SOLID UNDERLIGGENDE DRIFT OG TILFREDSSTILLENDENDE MARGINER

Kommunalbanken oppnådde netto renteinntekter på 465 millioner kroner i andre kvartal, mot 538 millioner i samme periode i 2017. Bankens marginer er redusert i 2018 i tråd med vår målsetting om å tilby finansiering til gunstige vilkår, og reflekterer markedsutviklingen for øvrig. Banken oppnådde en avkastning på egenkapitalen på 9,71 prosent basert på kjernerresultatet. Resultat etter skatt endte på 389 millioner kroner, opp fra 90 millioner kroner i samme periode i 2017.

RESULTAT

Banken oppnådde netto renteinntekter på 465 millioner kroner i andre kvartal mot 538 millioner kroner i tilsvarende periode i fjor. Reduksjonen var ventet og kommer som følge av særlig gunstige forhold som bidro til et sterkt resultat i 2017. Netto renteinntekter i andre kvartal påvirkes av mindre gunstige priser for å konvertere innlån i utenlandsk valuta til norske kroner, og redusert beholdning av obligasjonsplasseringer til likviditetsformål. Resultat etter skatt ble 389 millioner kroner i andre kvartal, mot 90 millioner kroner i samme periode i fjor. Økningen skyldes urealiserte gevinster på finansielle instrumenter på 110 millioner kroner i andre kvartal mot tilsvarende tap på 367 millioner kroner i fjor. Gevinstene stammer fra verdiendringer på bankens innlån og derivatkontrakter knyttet til disse, grunnet nevnte endring i priser på konvertering av amerikanske dollar til norske kroner.

Netto renteinntekter beløper seg til 960 millioner kroner for første halvår 2018 mot 1 099 millioner kroner i tilsvarende periode i fjor. Nedgangen skyldes lavere marginer i 2018 enn i 2017. Resultat etter skatt for første halvår 2018 ble 863 millioner kroner, mot 449 millioner kroner i samme periode i fjor. Økningen skyldes urealiserte gevinster

på bankens innlån i 2018 mot urealiserte tap på disse i 2017.

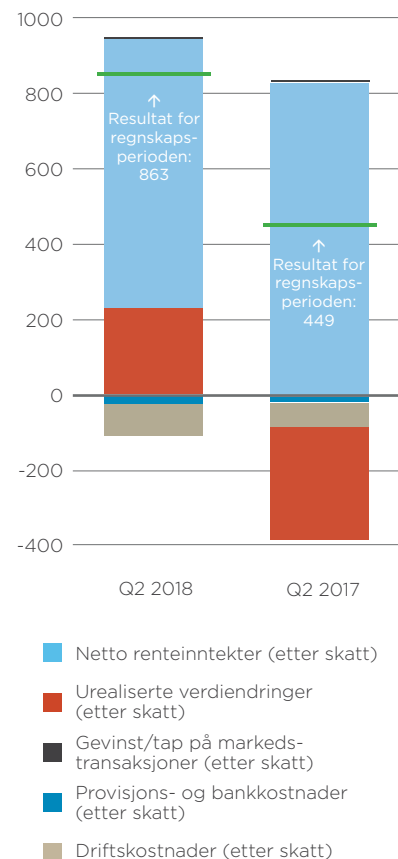
I tillegg er det regnskapsført 180 millioner kroner i tap i totalresultatet i første halvår som følge av verdiendringer fra egen kredittrisiko på innlån. Etter innføring av IFRS 9 i 2018 presenteres slike endringer som del av totalresultatet og inngår ikke i ordinært resultat etter skatt. Sammenligningstall for 2017 er i tråd med regelverket ikke omarbeidet, slik at slike verdiendringer inngår i ordinært resultat etter skatt for 2017 som presenteres i kvartalsrapporten. Totalresultatet beløper seg til 682 millioner kroner i første halvår mot 449 millioner kroner i første halvår 2017.

Driftskostnader utgjør 105 millioner kroner i første halvår 2018 mot 98 millioner kroner i tilsvarende periode i fjor. Økningen skyldes i hovedsak økte lønnskostnader basert på styrking av organisasjonen knyttet til utvikling og enkelte støttefunksjoner, samt at banken hadde en del ubesatte stillinger i første halvdel av 2017. Driftskostnadene (annualisert) utgjør 0,05 prosent av forvaltningskapitalen.

Kommunalbanken oppnådde en avkastning på egenkapitalen på 13,52 prosent (annualisert) i første halvår i 2018. Justert for urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter var egenkapitalavkastningen på 9,71 prosent.

FORDELING AV RESULTAT ETTER SKATT

(tall i millioner kroner)



UTLÅN

Kommunalbankens utlånsportefølje utgjorde 285,6 milliarder kroner ved utgangen av andre kvartal. Utlånsporteføljen vokste med 2,7 milliarder kroner eller 1 prosent i kvartalet, mot 0,1 prosent i samme periode i 2017.

For første halvår er veksten på 3,9 milliarder kroner, noe som tilsvarer en vekst på 1,4 prosent, mot 3,5 prosent vekst i første halvår 2017. Grønne utlån, som finansierer klimavennlige prosjekter i kommunesektoren, viser fortsatt god vekst. Hittil i 2018 er det utbetalt over én milliard i grønne lån og totalt er grønne utlån passert 15 milliarder kroner. Banken ser økning i etterspørselen etter lån uten avdrag og har i tillegg en viss økning i lån til sertifikatvilkår. Kommunalbanken prioriterer utlån med lenger løpetid. Lån til sertifikatvilkår tilbys, og ses i sammenheng med bankens likviditets- og balansestyring. Kommunesektorens totale utestående sertifikatlån i kapitalmarkedet er redusert i 2018.

Kommunalbankens registrerte etterspørsel etter ny finansiering så langt i år er på 15,7 milliarder kroner. Det er 2,3 milliarder kroner lavere enn tilsvarende periode i 2017. I tillegg har kommunesektorens etterspørsel etter refinansieringer falt. Så langt i 2018 er lån på totalt 60 milliarder kroner refinansiert, mot 75 milliarder i samme periode i 2017. Kommunalbanken forventer at sektorens lånebehov vil øke i andre halvår.

Det ble utbetalt nye lån på totalt 10,9 milliarder kroner i andre kvartal, som er omtrent på linje med fjoråret. Tallene inkluderer både utbetalinger til ny finansiering og refinansieringer av eksisterende lån.

Kommunalbankens samlede markedsandel har holdt seg stabil gjennom halvåret og er på om lag 45 prosent.

Stortinget har vedtatt en ny kommunelov. Et sentralt moment i loven har vært å tydeliggjøre kommunens ansvar for å ivareta egen økonomi og handlingsrom på lang sikt. Blant annet er det vedtatt å lovfeste krav om at alle kommuner skal ha et økonomiregelverk og bruke finansielle måltall i økonomistyringen. I vår dialog med kommunene ser vi at de som lykkes med bruk av finansielle måltall er de som har gjennomført en god prosess i forkant av valg av måltall.

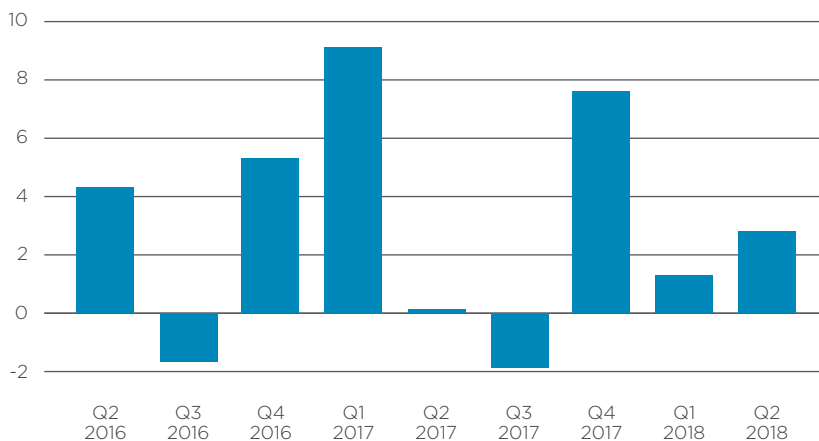
FINANSMARKEDER

Innlån

Innlånsaktiviteten i andre kvartal 2018 har vært noe lavere enn i tilsvarende periode i 2017 grunnet et lavere finansieringsbehov. Totalt er det utstedt

UTLÅNSVEKST

(tall i milliarder kroner)



obligasjoner for om lag 12 milliarder kroner fordelt på 15 låneopptak, mot omlag 38 milliarder kroner i samme periode i 2017.

I mai utstedte banken et benchmark lån på en milliard amerikanske dollar med 3 års løpetid. Lånet ble betydelig overtegnet. Kommunalbanken fortsetter dialogen med investorer i norske kroner og utstedte norske kroner-obligasjoner for 1,5 milliarder kroner i andre kvartal.

I tråd med bankens innlånstrategi om å øke aktiviteten i åpne, transparente markeder har aktiviteten i det japanske privatmarkedet, uridashi-markedet, blitt redusert. I andre kvartal ble det gjort ett låneopptak i det japanske privatmarkedet til en verdi av 128 millioner kroner. Totalt har Kommunalbanken utstedt obligasjoner for omlag 7 milliarder kroner i det japanske uridashi-markedet i første halvår mot om lag 21 milliarder kroner i 2017. I første halvår 2018 ble det totalt utstedt obligasjoner for 65,9 milliarder kroner mot 84,6 milliarder kroner i samme periode i fjor.

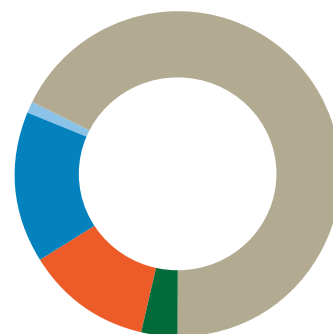
Likviditetsforvaltning

Likviditetsporteføljen utgjorde 79,4 milliarder kroner per 30. juni 2018, mot 115,2 milliarder for samme periode i 2017. En lavere utlånsvekst og økt løpetid på bankens innlån har redusert bankens likviditetsbehov. En del større forfall i porteføljen gjennom første halvår er derfor ikke reinvestert. En styrking av norske kroner mot sentrale valutaer det siste året har også bidratt til en reduksjon i likviditetsporteføljen.

Likviditetsbeholdningen skal over tid tilsvare 12 måneders finansieringsbehov inkludert utlånsvekst, og

NYE INNLÅN

april-juni 2018



- Offentlige nisjemarkeder 12,4 %
- Japansk retail 1,1 %
- Referanselån 67,6 %
- Retail 3,7 %
- Privat plasserte lån 15,2 %

utgjorde dette ved halvårsskiftet. Likviditetsbeholdningen forvaltes ut fra en lavrisiko investeringsstrategi. Porteføljen holdes hovedsakelig i 0-prosent risikovektede plasseringer og primært i utenlandsk valuta. Bevegelser i verdien av norske kroner vil dermed medføre svingninger i likviditetsreserven. Videre holdes hoveddelen av porteføljen med kort durasjon for å imøtekomme forfall på innlån og sikre tilstrekkelig likviditet til utlånsvekst, samt ta høyde for svingninger i sikkerhetsstillelse med finansielle motparter i kapitalmarkedet.

Andre kvartal har vært preget av økt markedsvolatilitet, mye knyttet til uro i det italienske finansmarkedet og frykten for handelskonflikt mellom USA og en rekke andre land. Den norske kronen har vært volatil gjennom perioden, men har totalt gjennom andre kvartal svekket seg nesten fire prosent mot dollar. Den markante økningen i pengemarkedsrentene ved slutten av første kvartal for både Norge og USA, har gjennom andre kvartal falt noe tilbake.

22. mai 2018 kunngjorde S&P at de har innført en ny metodikk for rating av kredittinstitusjoner etablert for å finansiere offentlig sektor. Kommunalbanken er ratet under dette nye rammeverket og 28. juni 2018 stadfestet S&P Kommunalbankens AAA/A-1+ rating med stabile framtidsutsikter. Kommunalbanken er en av svært få AAA-ratede virksomheter i verden i dag. Høy rating sikrer tilgang til sentrale innlånsmarkeder og lave innlånskostnader, og bidrar til at Kommunalbanken kan tilby gunstig finansiering til kommunesektoren.

KAPITAL

Tellende ansvarlig kapital utgjorde 17,0 milliarder kroner ved utløpet av andre kvartal, kjernekapital utgjorde 15,0 milliarder kroner og ren kjernekapital 12,9 milliarder kroner. Kapitalstrukturen er uendret i kvartalet. Forvaltningskapitalen er redusert med 12,4 milliarder kroner siden årsskiftet, i hovedsak grunnet styrket krone som reduserer verdien i norske kroner av bankens balanseposter i utenlandsk valuta.

Kommunalbanken hadde ved utgangen av andre kvartal en ren kjernekapitaldekning på 17,9 prosent, en kjernekapitaldekning på 21,0 prosent og en totalkapitaldekning på 23,7 prosent. Kommunalbankens myndighetsbaserte kapitalkrav inklusive pilar 2 kravet utgjør 30. juni 2018 15,4 prosent ren kjernekapitaldekning, 16,9 prosent kjernekapitaldekning og 18,9 prosent totalkapitaldekning. I tillegg gjelder et krav om 3 prosent uvektet kjernekapitalandel. Kommunalbankens uvektede kjernekapitalandel var 4,0 prosent 30. juni 2018.

Kommunalbanken innretter virksomheten slik at alle regulatoriske krav oppfylles til enhver tid. Fra 31. desember 2017 økte kravene til vektet kapitaldekning med 0,4 prosent ved at motsyklisk buffer økte 0,5 prosent, mens bankens pilar 2 krav falt med 0,1 prosent.

UTSIKTENE FREMOVER

De siste årene har det blitt innført en

rekke nye regulatoriske krav til finansinstitusjoner, både finansielle, organisatoriske og systemmessige. Etterlevelse av regulatoriske krav vil stille store krav til virksomheten også fremover.

Nye lovregler om krisehåndtering av finansinstitusjoner ble vedtatt av Stortinget i mars i år og det ventes utfyllende forskrifter mot slutten av året. Det ventes også ny forskrift som gjennomfører resterende deler av EUs nåværende kapitalkravsdirektiv i Norge. Samtidig er et nytt kapitalkravsdirektiv og et nytt direktiv om krisehåndtering av finansinstitusjoner under behandling i EU.

Stortinget har pålagt regjeringen å utrede en ny modell for finansskatt. Kommunalbanken vil aktivt følge opp og utrede konsekvensene for bankens kommunale låntakere.

Kommunalbanken venter at investeringsbehovet i kommunesektoren fremover vil være drevet av demografiske endringer, urbanisering, og forventninger til økte klimainvesteringer. Utviklingen av regulatoriske rammebetingelser vil påvirke Kommunalbankens mulighet til å oppfylle sitt samfunnsoppdrag som tilbyder av stabil og kostnadseffektiv finansiering for kommunal sektor. EUs regulatoriske regelverk gir nasjonale myndigheter i noen grad et handlingsrom for tilpasning for lavrisiko finansinstitusjoner som Kommunalbanken, og flere land har gitt tilpassede reguleringer for sine institusjoner som yter lån til offentlig sektor. Slike tilpasninger har vært sett på som viktige for at disse institusjonene skal kunne fylle sin samfunnsmessige rolle. Ved innføring av krisehåndteringsdirektivet i Norge ble det vist til at man også i Norge vil benytte nasjonalt handlingsrom og ta hensyn til den lave risikoen i Kommunalbankens virksomhet ved å behandle Kommunalbanken som «promotional bank» etter direktivet.

Vi bekrefter at selskapets halvårsregnskap for perioden 1. januar 2018 til 30. juni 2018 etter vår beste overbevisning er utarbeidet i samsvar med IAS 34 Delårsrapportering, og at opplysningene i regnskapet gir et rettvise bilde av selskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Halvårsberetningen gir etter vår beste overbevisning en rettvise oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på halvårsregnskapet, og de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet står overfor i neste regnskapsperiode.

Oslo, 31. juli 2018

Styret for Kommunalbanken AS

SAMMENDRATT DELÅRSREGNSKAP

RESULTATREGNSKAP

(Beløp i NOK 1 000 000)

	Note	april-juni 2018	januar-juni 2018	april-juni 2017	januar-juni 2017	2017
Renteinntekter fra eiendeler målt til amortisert kost		935	1 743	455	915	1 754
Renteinntekter fra eiendeler målt til virkelig verdi		771	1 419	1 029	2 105	4 089
Sum renteinntekter		1 706	3 162	1 484	3 020	5 843
Rentekostnader		1 241	2 202	946	1 921	3 681
Netto renteinntekter	1	465	960	538	1 099	2 162
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		9	23	7	16	32
Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter	2	110	315	-367	-396	-163
Forventet kredittap	6	0	0	0	0	0
Netto gevinst/(tap) på markedstransaksjoner		2	4	2	10	9
Sum andre driftsinntekter		104	296	-372	-402	-186
Lønn og generelle administrasjonskostnader		34	74	31	68	132
Avskrivninger		5	11	5	11	21
Andre driftskostnader		12	21	9	18	40
Sum driftskostnader		51	105	46	98	193
Resultat før skatt		518	1 150	120	599	1 783
Skattekostnad		130	288	30	150	354
Resultat for regnskapsperioden		389	863	90	449	1 429
Andel tilordnet aksjonær		376	839	85	439	1 395
Andel tilordnet fondsobligasjonseiere		12	24	5	10	34

TOTALRESULTAT

(Beløp i NOK 1 000 000)

	Note	april-juni 2018	januar-juni 2018	april-juni 2017	januar-juni 2017	2017
Resultat for regnskapsperioden		389	863	90	449	1 429
Andre innregnede inntekter og kostnader						
<i>Poster som ikke omklassifiseres til resultat</i>						
Verdiendringer på gjeld som skyldes endring i egen kredittrisiko	9	-6	-240	0	0	0
Aktuarmessig gevinst/(tap) på pensjonsforpliktelse		0	0	0	0	- 1
Skatteeffekt		1	60	0	0	0
Sum andre innregnede inntekter og kostnader		-4	-180	0	0	- 1
Totalresultat for perioden		384	682	90	449	1 428

BALANSE

<i>(Beløp i NOK 1 000 000)</i>	Note	30. juni 2018	30. juni 2017	31. desember 2017
Eiendeler				
Fordringer på kredittinstitusjoner	3,4	22 737	22 370	10 400
Utlån til kunder	3,4,5,6	286 772	277 590	283 396
Sertifikater og obligasjoner	3,4,6,7,8	80 183	117 133	107 445
Finansielle derivater	3,4	10 618	10 895	11 476
Utsatt skattefordel		0	0	0
Andre eiendeler		129	775	137
Sum eiendeler		400 440	428 762	412 854
Gjeld og egenkapital				
Gjeld til kredittinstitusjoner	3,4	4 966	2 753	4 714
Obligasjonsgjeld	3,4,9	353 405	382 925	369 482
Finansielle derivater	3,4	24 092	27 332	21 082
Annen gjeld		101	26	86
Betalbar skatt		489	0	214
Utsatt skatt		498	12	551
Pensjonsforpliktelser		50	52	50
Ansvarlig lånekapital	3,4	1 948	1 966	2 008
Sum gjeld		385 549	415 066	398 187
Innskutt egenkapital		3 145	3 145	3 145
Fondsobligasjon		2 189	2 189	2 189
Opptjent egenkapital		8 695	7 914	9 333
Resultat etter skatt for perioden		863	449	
Sum egenkapital	10	14 891	13 696	14 667
Sum gjeld og egenkapital		400 440	428 762	412 854

ENDRINGER I EGENKAPITAL

(Beløp i NOK 1 000 000)

	1. januar — 30. juni 2018				
	Aksjekapital	Fonds- obligasjon	Verdiendringer gjeld egen kredittrisiko	Annen egenkapital	Sum egen- kapital
Egenkapital per 31. desember 2017	3 145	2 189	0	9 333	14 667
Effekter 1. januar 2018 knyttet til overgang til IFRS 9, etter skatt*	0	0	-360	383	23
Egenkapital per 1. januar 2018	3 145	2 189	-360	9 716	14 691
Resultat for perioden	0	0	0	863	863
Andre innregnede inntekter og kostnader - verdiendring gjeld egen kredittrisiko	0	0	-180	0	-180
Andre innregnede inntekter og kostnader - pensjon	0	0	0	0	0
Renteutbetaling på fondsobligasjon	0	0	0	-39	-39
Utbytte for 2017	0	0	0	-443	-443
Egenkapital per 30. juni 2018	3 145	2 189	-540	10 097	14 891

	1. januar — 30. juni 2017				
	Aksjekapital	Fonds- obligasjon	Verdiendringer gjeld egen kredittrisiko	Annen egenkapital	Sum egen- kapital
Egenkapital per 1. januar 2017	3 145	994	0	8 314	12 452
Resultat for perioden	0	0	0	449	449
Sum andre innregnede inntekter og kostnader	0	0	0	0	0
Renteutbetaling på fondsobligasjon	0	0	0	-10	-10
Utstedelse av fondsobligasjon	0	1 195	0	0	1 195
Utbytte for 2016	0	0	0	-390	-390
Egenkapital per 30. juni 2017	3 145	2 189	0	8 363	13 696

	1. januar — 31. desember 2017				
	Aksjekapital	Fonds- obligasjon	Verdiendringer gjeld egen kredittrisiko	Annen egenkapital	Sum egen- kapital
Egenkapital per 1. januar 2017	3 145	994	0	8 314	12 452
Resultat for perioden	0	0	0	1 429	1 429
Sum andre innregnede inntekter og kostnader	0	0	0	-1	-1
Renteutbetaling på fondsobligasjon	0	0	0	-18	-18
Utstedelse av fondsobligasjon	0	1 195	0	0	1 195
Utbytte for 2016	0	0	0	-390	-390
Egenkapital per 31. desember 2017	3 145	2 189	0	9 333	14 667

*Se ytterligere informasjon om og spesifikasjon av overgangseffektene (før skatt) i egenkapital 1. januar 2018 knyttet til implementering av IFRS 9 i kvartalsrapporten for 1. kvartal 2018.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

(Beløp i NOK 1 000 000)

	januar-juni 2018	januar-juni 2017	2017
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter			
Renteinnbetalinger	3 097	2 997	5 830
Renteutbetalinger	-1 529	-1 620	-3 310
Utbetaling av garantiprovisjon og transaksjonskostnader	-23	-16	-32
Gevinst ved realisasjon av finansielle instrumenter	4	10	9
Utbetaling til drift	-105	-87	-172
Betalt skatt	0	-726	404
Netto utbetaling av lån til kunder	-3 926	-9 432	-15 148
Netto (økning)/reduksjon i kortsiktige plasseringer	-11 719	-10 679	3 527
Netto innbetaling/(utbetaling) ved kjøp/salg av verdipapirer	24 232	4 962	14 406
Netto (økning)/reduksjon i andre eiendeler	6	-624	13
Netto økning/(reduksjon) i annen gjeld	15	559	36
Netto (økning)/reduksjon i finansielle derivater	-8 075	-	-12 094
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1 977	-14 656	-6 531
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter			
Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler	1	-9	-18
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	1	-9	-18
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter			
Innbetaling ved utstedelse av obligasjonsgjeld	65 917	84 638	118 509
Tilbakebetaling av obligasjonsgjeld	-67 009	-71 902	-112 676
Innbetaling ved utstedelse av fondsobligasjon	0	1 195	1 195
Renteutbetaling på fondsobligasjon	-52	-13	-25
Innbetaling ved utstedelse av ansvarlig lån	0	0	0
Tilbakebetaling av ansvarlig lån	0	0	0
Utbetaling av utbytte	-443	-390	-390
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-1 587	13 529	6 614
Sum kontantstrøm	392	-1 136	65
Justering for valutakursendringer	-24	1 004	-54
Netto kontantstrøm etter valutakursendringer	368	-132	11
Konter og kontantekvivalenter per 1. januar	87	76	76
Netto endring i konter og kontantekvivalenter	368	-132	11
Konter og kontantekvivalenter ved utgangen av perioden	455	-56	87
Herav			
<i>Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsesfrist</i>	<i>455</i>	<i>0</i>	<i>87</i>
<i>Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid</i>	<i>0</i>	<i>-56</i>	<i>0</i>

REGNSKAPSPRINSIPPER

Kommunalbanken utarbeider regnskap i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) som er godkjent av EU. Regnskapet for 2. kvartal 2018 er utarbeidet i samsvar med IAS 34 Delårsrapportering, og følger samme regnskapsprinsipper som beskrevet i årsregnskapet for 2017 med unntak av nye regnskapsprinsipper for finansielle instrumenter under IFRS 9 som finnes beskrevet i regnskapet for 1. kvartal 2018.

Utarbeidelse av regnskapet i samsvar med IFRS krever at ledelsen anvender estimater og skjønnsmessige vurderinger som påvirker bokførte verdier av eiendeler og gjeld, og inntekter og kostnader. Estimater og skjønnsmessige vurderinger baseres på historisk erfaring og forventninger om fremtidig utvikling, og faktiske resultater kan avvike fra de estimerte.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked eller hvor det ikke er tilgjengelige noterte priser på balansedagen fastsettes ved hjelp av verdsettelsesteknikker. Verdifastsettelse krever at ledelsen gjør vurderinger og bruker forutsetninger knyttet til kredittrisiko og likviditetsrisiko knyttet til finansielle instrumenter. Selv om skjønnsmessige vurderinger og forutsetninger baserer seg i størst mulig grad på faktiske markedsforhold på balansedagen, kan de øke usikkerheten i regnskapsførte beløp.

NOTE 1

Netto renteinntekter

(Beløp i NOK 1 000 000)

april-juni 2018 (IFRS 9)	Totalt	Til virkelig verdi			Amortisert kost
		FVO	Pliktig målt til virkelig verdi	Virkelig verdisikring	
Fordringer på kredittinstitusjoner	4	0	0	0	4
Utlån til kunder	1 259	400	0	0	859
Sertifikater og obligasjoner	208	136	0	0	71
Finansielle derivater	235	0	235	0	0
Sum renteinntekter	1 706	536	235	0	935
Gjeld til kredittinstitusjoner	2	1	0	0	0
Obligasjonsgjeld	2 799	1 430	0	0	1 368
Finansielle derivater	-1 575	0	-1 598	24	0
Ansvarlig lånekapital	16	16	0	0	0
Sum rentekostnader	1 241	1 447	-1 598	24	1 369
Netto renteinntekter	465	-911	1 833	-24	-433

januar-juni 2018 (IFRS 9)	Totalt	Til virkelig verdi			Amortisert kost
		FVO	Pliktig målt til virkelig verdi	Virkelig verdisikring	
Fordringer på kredittinstitusjoner	13	0	0	0	13
Utlån til kunder	2 399	793	0	0	1 606
Sertifikater og obligasjoner	322	199	0	0	123
Finansielle derivater	427	0	427	0	0
Sum renteinntekter	3 162	992	427	0	1 743
Gjeld til kredittinstitusjoner	3	1	0	0	1
Obligasjonsgjeld	5 390	3 127	0	0	2 263
Finansielle derivater	-3 220	0	-3 189	-31	0
Ansvarlig lånekapital	31	31	0	0	0
Sum rentekostnader	2 202	3 158	-3 189	-31	2 264
Netto renteinntekter	960	-2 167	3 617	31	-522

april-juni 2017 (IAS 39)	Totalt	Målt til virkelig verdi	Amortisert kost
Sum renteinntekter	1 484	1 029	455
Sum rentekostnader	946	319	627
Netto renteinntekter	538	710	-172

januar-juni 2017 (IAS 39)	Totalt	Målt til virkelig verdi	Amortisert kost
Sum renteinntekter	3 020	2 105	915
Sum rentekostnader	1 921	673	1 248
Netto renteinntekter	1 099	1 432	-333

2017 (IAS 39)	Totalt	Målt til virkelig verdi	Amortisert kost
Sum renteinntekter	5 843	4 089	1 754
Sum rentekostnader	3 681	1 188	2 492
Netto renteinntekter	2 162	2 901	-738

NOTE 2

Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter

(Beløp i NOK 1 000 000)

	april-juni 2018	januar-juni 2018	april-juni 2017	januar-juni 2017	2017
Utlån til kunder	187	-555	332	610	760
Sertifikater og obligasjoner	-78	-219	58	171	71
Finansielle derivater	-4 865	-8 895	317	1 848	2 271
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	0
Obligasjongjeld	4 882	9 953	-1 055	-3 003	-3 231
Ansvarlig lånekapital	-16	30	-19	-22	-34
Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter	110	315	-367	-396	-163

Fra og med 1. kvartal 2018 inngår verdiendringer på gjeld som skyldes endringer i egen kredittisiko ikke i resultatlinjen Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter. Fra 2018 innregnes slike verdiendringer i andre inntekter og kostnader som en del av totalresultatet. Endringen skyldes overgang til IFRS 9 Finansielle instrumenter. Se note 9 Obligasjongjeld for informasjon om beregning av slike verdiendringer. Verdiendringen som fremkommer over for obligasjongjeld utgjøres av verdiendringer som skyldes endringer i andre parametere enn kreditt, for eksempel renteendring eller valutaendring.

Endringer i virkelig verdi oppstår som følge av endringer i markedsparemetre—i hovedsak obligasjonspriser, markedsrenter, kredittspreader, basisswapspreader og valutakurser, og reflekteres i balanseført verdi og i resultatregnskapet. Siden Kommunalbanken tar svært begrenset valutarisiko og renterisiko, vil endringene i disse markedsparemetrene i all hovedsak være symmetriske på eiendels- og gjeldssiden av balansen og derfor i liten grad gi nettoeffekter i resultatet. Endringer i kredittspreader for investeringer i likviditetsporteføljen og fastrentelån målt til virkelig verdi, påvirker imidlertid periodens resultat betydelig. På samme måte vil også endringer i basisswapper kunne gi vesentlige nettoeffekter i resultatet.

Netto urealisert gevinst i 2. kvartal 2018 på 110 millioner kroner stammer fra innlån og finansielle derivater knyttet til disse grunnet en inngang i basisspreader USD-NOK.

NOTE 3

Klassifisering av finansielle instrumenter

(Beløp i NOK 1 000 000)

Per 30. juni 2018 (IFRS 9)

	Totalt	Til virkelig verdi			Amortisert kost
		FVO	Pliktig målt til virkelig verdi	Virkelig verdi sikring	
Fordringer på kredittinstitusjoner	22 737	0	0	0	22 737
Utlån til kunder	286 772	82 129	0	0	204 643
Sertifikater og obligasjoner	80 183	59 214	0	0	20 969
Finansielle derivater	10 618	0	10 618	0	0
Sum finansielle eiendeler	400 310	141 343	10 618	0	248 349
Gjeld til kredittinstitusjoner	4 966	0	0	0	4 966
Obligasjonsgjeld	353 405	149 950	0	0	203 455
Finansielle derivater	24 092	0	21 797	2 295	0
Ansvarlig lånekapital	1 948	1 948	0	0	0
Sum finansiell gjeld	384 411	151 898	21 797	2 295	208 421

Per 30. juni 2017 (IAS 39)

	Totalt	Til virkelig verdi			Holdt til forfall	Utlån og fordringer	Andre forpliktelser
		FVO	Holdt for handelsformål	Virkelig verdi sikring			
Fordringer på kredittinstitusjoner	22 370	8 310	0	0	0	14 060	0
Utlån til kunder	277 590	168 973	0	0	0	108 617	0
Sertifikater og obligasjoner	117 133	116 804	0	0	11	318	0
Finansielle derivater	10 895	0	9 940	955	0	0	0
Sum finansielle eiendeler	427 988	294 087	9 940	955	11	122 995	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	2 753	0	0	0	0	0	2 753
Obligasjonsgjeld	382 925	221 359	0	0	0	0	161 566
Finansielle derivater	27 332	0	26 272	1 060	0	0	0
Ansvarlig lånekapital	1 966	1 966	0	0	0	0	0
Sum finansiell gjeld	414 977	223 326	26 272	1 060	0	0	164 318

Per 31. desember 2017 (IAS 39)

	Totalt	Til virkelig verdi			Holdt til forfall	Utlån og fordringer	Andre forpliktelser
		FVO	Holdt for handelsformål	Virkelig verdi sikring			
Fordringer på kredittinstitusjoner	10 400	1 228	0	0	0	9 172	0
Utlån til kunder	283 396	168 777	0	0	0	114 619	0
Sertifikater og obligasjoner	107 445	107 435	0	0	10	0	0
Finansielle derivater	11 476	0	10 805	671	0	0	0
Sum finansielle derivater	412 717	277 440	10 805	671	10	123 791	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	4 714	0	0	0	0	0	4 714
Obligasjonsgjeld	369 482	211 390	0	0	0	0	158 092
Finansielle derivater	21 082	0	19 720	1 362	0	0	0
Ansvarlig lånekapital	2 008	2 008	0	0	0	0	0
Sum finansiell gjeld	397 286	213 398	19 720	1 362	0	0	162 806

NOTE 4

Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi

Benyttede metoder for fastsettelse av virkelig verdi faller inn under tre kategorier, som reflekterer forskjellig grad av verdsettelsesusikkerhet.

Nivå 1: Bruk av noterte priser i aktive markeder

Nivå 2: Bruk av verdsettelsesmetoder med observerbare markedsdata som input

Nivå 3: Bruk av verdsettelsesmetoder hvor input er basert på vesentlig grad av ikke-observerbare data/estimater

Det vises til note 11 i årsregnskapet for ytterligere informasjon om verdsettelsesmetoder, inndata, analyser av verdiendringer og sensitiviteter. Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi i Kommunalbankens balanse per 30. juni 2018 fordeler seg på følgende måte i virkelig verdi hierarkiet:

(Beløp i NOK 1 000 000)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0
Utlån til kunder	0	14 922	67 208	82 129
Sertifikater og obligasjoner	59 024	115	75	59 214
Finansielle derivater	0	9 485	1 133	10 618
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi	59 024	24 522	68 416	151 961
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0
Obligasjonsgjeld	7 847	67 959	74 144	149 950
Finansielle derivater	0	6 241	17 851	24 092
Ansvarlig lånekapital	0	0	1 948	1 948
Sum finansielle forpliktelser til virkelig verdi	7 847	74 200	93 943	175 990

Avstemming av endringer i Nivå 3

	Utlån til kunder	Sertifikater og obligasjoner	Obligasjonsgjeld	Ansvarlig lånekapital	Finansielle derivater
Balansført verdi per 31. desember 2017	69 313	574	80 159	2 008	-10 183
Kjøp	0	0	0	0	-765
Salg	0	0	-33	0	0
Nye utstedelser	11 394	0	12 747	0	0
Nedbetaling	-8 151	-153	-10 858	0	3 383
Overføring til Nivå 3	831	79	0	0	0
Overføring ut av Nivå 3	-1 484	-248	0	0	0
Gevinst/tap resultatført i perioden	-4 695	-177	-7 870	-60	-9 153
Balansført verdi per 30. juni 2018	67 208	75	74 144	1 948	-16 718

Av eiendeler i beholdningen ved halvårsskiftet er 7,4 milliarder overført fra nivå 2 til nivå 1 i 1. halvår 2018. Det er netto overført beholdninger for 822 millioner kroner ut av nivå 3 i halvåret. Overføringer til og fra nivå 3 skyldes hovedsakelig endring i tilgang på observerbare inndata til verdsettelsesmetoder i perioden, samt refinansiering/produktskifter for utlån til kunder.

Realiserte gevinster og tap på finansielle instrumenter i Nivå 3 er presentert i resultatregnskapet som "Netto gevinst/tap på markedstransaksjoner", mens urealisert gevinst/tap er presentert som "Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter" og i Totalresultatet. Urealisert gevinst/tap valuta er presentert som "Netto renteinntekter".

Opplysninger om verdsettelsesmetoder:

De finansielle instrumentenes struktur og egenskaper definerer hvilken verdsettelsesmetode som benyttes for å fastsette virkelig verdi. Virkelig verdi av instrumenter uten innebygde derivater eller opsjonselementer fastsettes ved hjelp av en diskonteringsmetode, hvor diskonteringsrenten utledes av relevante observerbare pengemarkedsrenter og eventuelle andre risikofaktorer som har betydning for verdiutviklingen. Dersom slike risikoparametere ikke kan observeres på balansedagen, kan ledelsen gjøre vurderinger og anvende estimater ved fastsettelse av virkelig verdi. Finansielle instrumenter med innebygde derivater eller opsjonselementer verdsettes ved hjelp av en kombinasjon av en diskonteringsmetode og opsjonspringsmodeller som bruker både markedsdata og estimater som inndata. De mest signifikante ikke-observerbare data benyttet i verdsettelse i nivå 3, er kredittrisikopåslag for finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked. Tabellen nedenfor viser effekten av en 10 bp økning i diskonteringsrenten for relevante eiendeler og gjeldsposter innenfor nivå 3 per 30. juni 2018.

30. juni 2018

Utlån til kunder	-258
Sertifikater og obligasjoner	0
Finansielle derivater	73
Obligasjonsgjeld	386
Ansvarlig lånekapital	19
Total	221

NOTE 5

Utlån til kunder

(Beløp i NOK 1 000 000)	30. juni 2018 (IFRS 9)	30. juni 2017 (IAS 39)	31. desember 2017 (IAS 39)
Hovedstol	285 632	275 991	281 706
Påløpte renter	1 057	1 083	1 023
Justering til virkelig verdi	94	517	667
Forventet kredittap	-10	-	-
Totalt ved periodens slutt	286 772	277 590	283 396
Overgangseffekt forventet kredittap 1. januar 2018			-10
Overgangseffekt reklassifisering 1. januar 2018			-18
Balansført verdi 1. januar 2018 (IFRS 9)			283 367

NOTE 6

Forventet kredittap

Følgende tabell viser forventet kredittap som del av balansført verdi av utlån og sertifikater og obligasjoner ved utløpet av perioden, samt en spesifikasjon av periodens endring i forventet kredittap som inngår i resultatregnskapet.

(Beløp i NOK 1 000 000)	30. juni 2018 Balansført verdi	Forventet kredittap	1. januar 2018 Forventet kredittap	april-juni 2018 Forventet kredittap	januar-juni 2018 Forventet kredittap
Utlån til kunder	204 643	-11	-10	0,1	-0,2
Sertifikater og obligasjoner	20 969	0	-1	0,3	0,4
Totalt	225 612	-11	-11	0,4	0,2

Følgende tabell viser fordeling av Kommunalbankens forventede kredittap per 30. juni 2018 på trinn 1, 2 og 3. Trinn 1 innebærer ingen betydelig økning i kredittisiko siden innregning av eiendelen, trinn 2 innebærer en slik betydelig økning, mens trinn 3 innebærer at eiendelen er kredittforringet. Se regnskapsprinsippene i kvartalsrapport for 1. kvartal 2018 for en beskrivelse av allokering til trinn og modell for beregning av forventet kredittap.

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3
Utlån til kunder	-11	0	0
Sertifikater og obligasjoner	0	0	0
Sum forventet kredittap	-11	0	0

NOTE 7

Sertifikater og obligasjoner

(Beløp i NOK 1 000 000)

Sertifikater og obligasjoner fordelt per type utsteder	30. juni 2018 (IFRS 9)	30. juni 2017 (IAS 39)	31. desember 2017 (IAS 39)
Norge			
Utstedt av offentlige ¹	0	0	0
Utstedt av andre	8 206	3 836	5 938
Utland			
Utstedt av offentlige ¹	68 690	102 396	96 696
Utstedt av andre	3 288	10 902	4 809
Sum sertifikater og obligasjoner	80 183	117 133	107 445
Overgangseffekt forventet kredittap 1. januar 2018			-1
Overgangseffekt reklassifisering 1. januar 2018			-23
Balansført verdi 1. januar 2018 (IFRS 9)			107 421

¹Herunder, sertifikater og obligasjoner utstedt eller garantert av stater, sentralbanker, delstater, regionale myndigheter og multilaterale utviklingsbanker.

Sertifikater og obligasjoner fordelt på gjenværende løpetid	30. juni 2018 (IFRS 9)	30. juni 2017 (IAS 39)	31. desember 2017 (IAS 39)
Under 1 år	51 889	67 467	68 980
1-5 år	23 076	43 655	33 073
Over 5 år	5 219	6 012	5 391
Sum sertifikater og obligasjoner	80 183	117 133	107 445

NOTE 8

Kredittksporing i sertifikater og obligasjoner

Tall i tabellen representerer faktisk kredittksporing

Eksporing per 30. juni 2018										
Forfall	< 1 år				> 1 år					
Risikoklasse	A-1	A-2	A-3	Ikke ratet	BBB	A	AA	AAA	Ikke ratet	Totalt
Stater og sentralbanker	14 982	0	0	1 387	0	17	4 674	6 648	0	27 708
Multilaterale utviklingsbanker	7 017	0	0	591	0	56	410	1 072	0	9 146
Regionale myndigheter	23 108	0	0	471	0	157	2 338	3 447	35	29 556
Finansinstitusjoner	1 621	0	0	0	0	0	0	0	0	1 621
Verdipapirifisering	0	0	0	0	0	0	0	8	0	8
Covered Bond	1 789	0	0	922	0	197	2 663	6 574	0	12 144
Totalt	48 517	0	0	3 371	0	428	10 084	17 748	35	80 183

NOTE 9

Obligasjonsgjeld

(Beløp i NOK 1 000 000)	30. juni 2018 (IFRS 9)	30. juni 2017 (IAS 39)	31. desember 2017 (IAS 39)
Obligasjonsgjeld per 1. januar (nominell verdi)	373 816	376 785	376 785
Nye utstedelser	65 917	84 638	118 509
Nedbetalinger	-67 606	-71 374	-113 392
Amortisering	597	-527	716
Valutajustering	-5 525	-1 700	-8 802
Obligasjonsgjeld ved periodens slutt (nominell verdi)	367 199	387 821	373 816
Påløpte renter	3 672	3 000	3 336
Justering til virkelig verdi	-17 466	-7 897	-7 670
Herav verdiendring som skyldes endring egen kredittrisiko	-721	-	-
Herav verdiendring som skyldes annet	-16 745	-	-
Sum obligasjonsgjeld	353 405	382 925	369 482
Overgangseffekt 1. januar 2018 pga reklassifisering*			-84
Balanseført verdi 1. januar 2018 (IFRS 9)			369 399

*Se ytterligere informasjon om overgangseffekten i kvartalsrapport for 1. kvartal 2018 under regnskapsprinsipper.

Verdiendring på gjeld som skyldes endring i egen kredittrisiko er beregnet som endring i kredittpåslaget Kommunalbanken betaler konvertert til 3 mnd USD Libor, Euribor eller Nibor rente, dvs etter justering for eventuell konvertering fra andre valutaslag til USD. Verdiendringer som skyldes endring i egen kredittrisiko er innregnet i totalresultatet, mens verdiendringer som skyldes endringer i andre markedsparametere er innregnet i resultatregnskapet på linjen Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter. Verdiendringen som fremkommer i tabellen over er før skatt.

NOTE 10

Ansvarlig kapital

(Beløp i NOK 1 000 000)	30. juni 2018	30. juni 2017	31. desember 2017
Ren kjernekapital			
Innbetalt aksjekapital	3 145	3 145	3 145
Opptjent egenkapital i form av tidligere års tilbakeholdte resultater	8 695	7 914	7 904
Andel av resultatet som inngår i ansvarlig kapital	863	449	1 429
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser	0	0	0
Balansført utsatt skattefordel*	0	0	0
Andre immaterielle eiendeler	-121	-130	-125
Påregnelig utbytte	-241	-224	-443
Andre tillegg/fradrag i ren kjernekapital	517	588	525
Andel av nullstilte uamortiserte estimatavvik	0	0	0
Sum ren kjernekapital	12 857	11 741	12 436
Annen godkjent kjernekapital	2 189	2 189	2 189
Sum kjernekapital	15 046	13 930	14 625
<i>Tilleggskapital</i>			
Ansvarlig lån	2 000	2 000	2 000
Sum tilleggskapital	2 000	2 000	2 000
Sum ansvarlig kapital	17 046	15 930	16 625

*Kun ikke reverserende utsatt skattefordel skal trekkes fra her

Ansvarlig kapital er beregnet i henhold til Forskrift om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak. Urealisert gevinst/tap som oppstår som følge av endringer i egen kredittrisiko omfatter gjeld stiftet gjennom utstedelse av obligasjoner og gjennom inngåelse av derivatkontrakter.

NOTE 11

Kapitaldekning

(Beløp i NOK 1 000 000)	30. juni 2018		30. juni 2017	31. desember 2017
	Bokført verdi	Beregningsgrunnlag	Kapitalkrav og -dekning	Kapitalkrav og -dekning
Kredittrisiko (Standardmetode)				
Stater og sentralbanker	27 708	0	0	0
Lokale og regionale myndigheter	309 309	57 972	4 638	4 587
<i>Herav norske kommuner</i>	<i>286 650</i>	<i>57 972</i>	<i>4 638</i>	<i>4 587</i>
Offentlig eide foretak	6 896	0	0	0
Multilaterale utviklingsbanker	9 146	0	0	0
Finansinstitusjoner	33 254	6 354	508	294
<i>Herav motpartsrisiko for derivater</i>	<i>9 136</i>	<i>1 530</i>	<i>122</i>	<i>120</i>
Engasjementer med sikkerhet i boligeiendom	34	34	3	3
Obligasjoner med fortrinnsrett	12 144	1 214	97	79
Øvrige engasjementer	7	7	1	1
Verdipapirisering	8	8	1	1
Tilleggskrav for CVA-risiko	205	2 565	205	184
Sum kredittrisiko	398 713	68 155	5 452	5 150
Markedsrisiko		0	0	0
Operasjonell risiko (Basismetode)		3 629	233	254
Minimumskrav ansvarlig kapital		71 784	5 575	5 404
Kapitaldekning			23,7%	24,6%
Kjernekapitaldekning			21,0%	21,7%
Ren kjernekapitaldekning			17,9%	18,4%
Uvektet kjernekapitaldekning			4,0%	3,7%

